

Polnina v državi SHS pavšalirana.

Nerodnina leta: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, čez leto K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznakila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema nerodnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krono.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije se poštno proste. — Telefon št. 220.

74. številka.

Maribor, dne 6. julija 1921.

Letnik XIII.

Poslanci Samostojne in glasovanje za ustavo.

Beograd, 29. jun. 1921.

Včeraj na Vidov dan se je izvršilo glasovanje o novi ustavi države SHS, centralistični liberalci in njih kupljeni podporniki lahko zabeležijo „sijajno“ zmago. Ustava je sprejeta z večino 11 pravih in 1 krivičnega glasu nezvoljenega svinjskega mešetarja J. Kirbiša, dočim je proti tej ustavi 196 poslancev. Proti ustavi je ogromna večina hrvaških in slovenskih poslancev, proti ustavi so glasovali srbski kmetje kot pravi predstavniki srbskega naroda, proti ustavi je glasoval dr. Trumbić, kateri si je stekel največ zaslug za ustvarjenje naše države. Dr. Ante Trumbić je z opombo „Proti slabi ustavi, živelo narodno jedinstvo“, obsodil politiko vladnih strank in podžrtal dejstvo, da hoče hrvaški in slovenski narod kakor doslej, tudi v bodoče odločno stati na braniku narodnega jedinstva. Vesel pojav je, da so vsi pravi kmetjski poslanci: srbski, hrvaški in slovenski, proti nazadnjaškemu ustavu, kateri onemogoča gospodarski razvoj kmetijskega stanu; to dejstvo odpira vesel pogled v bodočnost.

Vidov dan 1921 bo zapisan s črnimi črkami v politični zgodovini slovenskega naroda. Izmed 40 slovenskih poslancev se je našlo 11 izvoljenih poslancev, sicer komaj četrtina vseh slovenskih poslancev, ki so izdali slovenski narod, izdali pa tudi gospodarske koristi slovenskega naroda.

Da so trije slovenski svobodomilci najhujši centralisti, akoravno ob času volitev tega niso hoteli priznati, se ne čudimo, če pomislimo, da so slovenski liberalci in naj so se imenovali narodno-napredna, narodna ali demokratska stranka, streljali vedno največje politične kozle in vedno tako nastopali, da so oškodovali narodne in gospodarske koristi slovenskega naroda.

Čudi se pa moramo „kmetjskim“ gromovnikom, ki so pod firmo Samostojne kmetijske stranke ob času volitev vso stranke v nič devali, oznanjali nov politični in gospodarski evangelij, na vsa usta povdarjali avtonomijo Slovenije, trdili, da SLS dosti premalo zahteva, a pri glasovanju za ustavo s svojimi glasovi pripomogli centralizmu do zmage. S svojim glasovanjem so neizmerno škodovali ugledu slovenskega ljudstva, ob enem pa izdali celokupne kmetjske koristi. Resni posizenci in tudi člani vladnih struj zro s pomilovanjem na te kupljene — hlapce svobodomiselnih bankokrafov. Zakaj pa so izdali samostojne naše slovensko ljudstvo? Odgovor je dal g. poslanec Deržič, ki je v govoru dne

27. t. m. govoril o kupljeni ustavi — kar je jako razburilo gg. Pucelj, Mermolja, Drogenig in drugo samostojno gospodo. Gg. poslanci Samostojne so se pokazali, da rabimo izraz poslanca Korkula, kot dobri trgovci, kar pa ni čuda. Mešetarji s svinjami, govejo živino, konji, žganjem, sadjem, paradizniki, črešnjami itd. ostanejo vedno mešetarji, kmeta rabijo pri kupčijah, da ga izzemajo, v politiki pa, da jim da glasove. Ko so napravili samostojnež dobro kupčijo z vlado, so se silno korektno držali, niti najmanjše neprilike niso delali vladi, dočim so se kujale posamezne skupine demokratov in radikalcev, o vednih zahtevah muslimanov niti ne govorimo, bili so globoko hvaležni Pašiču in celi vladi. Da glasuje osem mož za centralistično ustavo, je postal mesar Pucelj minister, mlinar Dobnik podpredsednik vlade, Urek podpredsednik skupščine, Jamnik in Demšar poverjenika, Rajar pa funkcionar razredne loterije, dobili so „službice“, ki vržejo letno nad pol milijona kron „postranskega“ zaslužka. Pa to še ni vse! Agitatorji Samostojne pripovedujejo o milijonih, ki se bodo dobili za — gospodarske podpore raznih mešetarjev in drugih borilcev za kmetjsko pravdo. Hvaležnost je na mestu, saj ne bo treba iti v Ameriko, ne bo treba prodajati travnikov, ne vinogradov, pač pa bo mogoče odričiti najsilnejše dolgove, zidati nove hiše itd. Da je vlada za podkupovanje porabila tisoče milijonov, dočim bi brez podkupovanja lahko dala državi pošteno, socialnim in gospodarskim razmeram primerno ustavo, da bodo te ogromne svote morali plačati kmetje, nič ne moti samostojnih poslancev, kateri bejulejo boj za staro pravdo sebi v korist na račun kmetjskega ljudstva.

Slovensko ljudstvo! Vse stranke, izvzemši Samostojno, so poskušale, ko so videli, na kako slabih nogah stoji vladna večina, ki bi se skoraj tik pred glasovanjem skrhalo, za svoj narod in stan doseči kolikor mogoče ugodnosti. Muslimani so dosegli velike ugodnosti glede razdelitve Bosne, a Samostojneži niso niti koraka storili za nedeljivo Slovenijo, niso niti ene zahteve stavili za kmetjsko ljudstvo, temveč težko čakali trenutka, da morejo glasovati za centralistično ustavo. Če se prikažejo izdajalci slovenskega naroda in kmetjskega programa dr. Vošnjak, J. Rajar, Ivan Urek, Ivan Mermolja, J. Drogenig, Ivan Pucelj, J. Kušar, J. Majcen in neizvoljeni mešetar Ivan Kirbiš — med Vami, kličite jih na odgovor, opozorite jih na dane obljube, pokažite jim pot, odkoder so prišli. Slovenski kmet je in bo vedno najodločnejše obsodil vsako izdajalstvo!

Srbska sodba o ustavi.

Vidov dan nam je prinesel ustavo: temelj vseh zakonov, državljanskih pravic in dolžnosti. Mnenja o tej ustavi, ki je vseskozi reakcionarna, so različna.

Vladni listi jo hvalijo in pripisujejo trenutku sprejema ustave zgodovinski pomen. V teh listih naznanjajo celemu svetu, da smo dobili „moderno ustavno državo“. Z uvodnikom v „Jutru“ od pretekle nedelje se v celoti ne bomo bavili: saj smo uverjeni da njegovemu piscu ni šlo prav iz globine prepričanja. Fraze o „svobodomiselnih, naprednih, modernih, dobrih in najmodernejših ustavi Evrope“ so tako obrabljene, da itak ne najdejo odmeva. Približno tako je govoril tudi Pribičević na rednih sestankih konstituante in v kljub vsemu prizadevanju še do današnjega dne ni zaslovel kot dober tolmač „demokratskih principov.“

Citat iz „Prager Presse“ apelira na dobrohotno lahkovernost „Jutro-

vih“ čitateljev. Ni namreč izključeno, da je slavospev o naši ustavi napisal — ali vsaj inspiriral — g. poslanik Hribar. G. Hribar je pristaš srbske radikalne stranke. S to možno inspiracijo je pač zadostil svoji dolžnosti. Sicer pa mislimo, da si s plačanimi odmevi v inozemski publicistiki nikdar ne bomo priborili ugleda. Ustavna borba, ki se bo razvila na vsej črti z vso ljutostjo, ne bo ostala javnosti Evrope neopažena. Slovenska policajdemokracija je ustavi in g. Pašiču zapela udanostno himno, opozicija pa se pripravlja na nove bitke. Ugotavljamo pa z radostjo, da so se vrstam napadalcev priključili tudi sinovi srbskega plemena — zemljoradniki.

Glavno glasilo zemljoradniške stranke „Selo“, nam slika ustavo vsekakor v drugi luči in vsej nagoti. V 102. številki omenjenega lista je obelodanjen pod zaglavjem „Novo Ko-

sovo“ naslednji članek, ki ga prinašamo v dobesedni prevsti:

„Včerajšnji Vidov dan naj bi kronal stoletne napore za osvobojenje in ujedinjenje našega naroda. Toda narod se je prevaril. Tisti, ki so vedno govorili o svojem patriotizmu in skrbi za narod, katerim je zamogel verjeti le oni, ki jih ni poznal — tisti so pripravili narodu novo Kosovo. Na mesto svobode in enakopravnosti dajejo ministrske neodgovornost, politoijsko samovoljnost, uradniško korupcijo. Na mesto pravega parlamentarizma in resnične demokracije uvajajo s pomočjo ustave vladavino najnesposobnejših, najpokvarjenjših in neodgovornih činiteljev. Na mesto ujedinjenja pa so skupali brezdna med enokrvnimi brati, zasejali mržnjo in pripravili meščansko vojno.“

Ves zemljoradnički stalež je pričakoval, da se bo po neizmernih naporih in žrtvah, darovanih za domovino, vendarle oziralo na njegove želje in potrebe.

Bosanski kmet je mislil, da je postal po petstoletnem suženjstvu vendarle svoboden gospodar na lastni zemlji. Toda našli so se Brankoviči v osebnosti Pašiča in Pribičevića, ki sta se izneverila svojemu narodu, ga prodala Turkom, istotako pa prepustila ponosno Bosno agom in begom na milost in nemilost. Vedno so govorili, da smo sokrivi na vstopu muslimanov v Pašičevo vlado, toda ko smo v interesu domovine izjavili, da bomo glasovali za ustavo, vstopili magari v vlado, samo da izpolnijo naše zadnje in umerjene zahteve, so se

raje sporazumeli z muslimani ter sprejeli njih težke pogoje, s katerimi so zvalili na narodna ramena težko breme, Bosno prodali Turčinu, iz Hrvatov in Slovencev pa napravili sovražnike.

Pašič, Pribičević in drugovi so s pomočjo pokvarjene večine priredili s svojim vidovdanskim vsiljenim ustavom naši očetinji novo Kosovo. S to ustavo nas hočejo z nova pahniti v suženjstvo, bratomorni boj, v katerem bodo zopet in zopet poginjevali sinovi kmetjskega staleža.

Toda zemljoradniki so s to ustavo, ki je naperjena proti njihovemu pravu in njihovim interesom, ne bodo kratkotalo zadovoljili: Radi tega so njih pravi zastopniki glasovali proti njej. Kakor je bil Vidov dan dolgo dobo pet stoletij simbol svobode in buditelj narodne svesti, tako bo ta novi vidovdanski poraz še tesneje združil in ojačil zemljoradniške mase ter jih pripravil na veliko borbo za izgubljene pravice.“

Na drugem mestu pa prinaša „Selo“ ta-le značilni stavek: „Ne ustave, ki vodi v reakcijo in ustvarja plemensko mržnjo ter borbo, marveč ustavo, ki ustvarja svobodo, uvaja na mesto nasilja in neenakosti ljubezen in družabno pravo, takšne ustave je treba našemu kmetskemu in siromašnemu svetu ter našim teptanim družabnim slojem!“

Tisti, ki so čitali slovesne naših liberalnih listov, naj vsaj deloma premišljujejo tudi o sodbi, ki je tekla izpod bratskega peresa.

Opombe k šolski razstavi marib. šolskih sester.

Ob sklepu šolskega leta so mariborske šolske sestre priredile razstavo ročnih del in risb vseh svojih zavodov. V dveh velikih sobah so bila naravnost nakopičena dela gojenk počeni od II. razreda ljudske šole pa preko meščanske šole do maturantinj učiteljica. Internat je tekmoval z zunanjimi, razred z razredom, učenka z učenko, nad vsem pa se je razodevala tista neizrazna estetična in vzgojna skladnost, ki jo zamore doseči le pravo strokovno znanje in brezkrajna požrtvovalnost.

Nimam namena, baviti se strokovno z razstavo, povdariti hočem le nekaj, kar je moral opaziti tudi vsakdo, ki se ne bavi s šolstvom, še bolj pa seveda vsak pazljiv šolnik.

Pred vsem se odlikuje zavod šolskih sester po svojih svetlih, moderno in praktično urejenih šolskih prostorih in po skrajni snagi in čistosti. V tem oziru tekmujejo s šolskimi sestrami v Mariboru le še Uršulinke v Ljubljani, vsi državni zavodi pa v snagi, v praktični in moderni opremljenosti zastajajo za omenjenimi. Ako še sploh kje, se mora pri šolskih sestrah mladina naučiti na red in čistost; ima pa tudi učilnice, ki odgovarjajo vsem predpisom šolskega zdravstva.

Kakor hodniki, učne sobe in učila, tako so tudi izdelki gojenk: vse skrajno skrbno izdelano, čisto, nežno in ljubko, da odgovarja ženskemu značaju in posebej ženski mladini. Ta šola kaže s svojimi uspehi prav naravno in vsakemu razumljivo, kako se prirojeni darovi duha v dobri šoli vzbuja in krepijo ter spopolnjujejo. — Ta razstava je to jasno posvedočila.

Od preprostega kvačkarija, šivanja, vezenja, zanjkanja, klepljanja do rahlih takoimenovanih frivolitetnih del in umetniško dovršenih parlamentov, koliko stopenj in koliko mnogovrstnosti v tehniki in obliki! Vse skupaj pa služi po pretežni večini praktičnim življenjskim svrham in vsakdanjim potrebam.

Nekaj posebnega so bile takoimenovane vajenice. Bilo jih je nad 140, in na prvi pogled si opazil le samo le-

pe predpasnike, ki so lepo dekorativno visele raz vseh miz. Natančnejše opazovanje ali opozoritev ljubeznivih sester in gojenk ti je razodela, da so tu združeni vzorci vsakovrstnega ročnega dela.

Ni mogoče naštetati vsega, kar je bilo razstavljeno, toda obiležje razstavi ženskih ročnih del so dajale bluze, namizni prt in namizne preproge, žensko belo perilo in nogavice ter ženske celotne obleke. Teorija in praksa, risanje in uporaba ornamentov in stiliziranih oblik za ročna dela se je s samovernostjo učencev zililo v celoto in doseglo v njej smoter šolskega pouka: izobraziti in vzgojiti ter nuditi nekaj praktičnega in estetično lepega za življenje.

Ako omenim med ročnimi deli posebej namizni prt gojenke Svigelj iz I. mešč. razreda, namizne preproge gojenk Kirbiš in Premrou iz II. ter III. mešč. razreda ter ročno delo gojenk Ozvatič in Rotovnik, storim to z namenom, da opozorim na celotno delo letnikov.

Zelo praktično in skrbno so bili izdelani tudi vzorci za kroje, za moško in žensko perilo; vzgledni so bili tudi vzorci za krpanje perila.

Posebno pozornost so vzbujali v manjši sobi cerkveni parametri. Omenjam sledeče: 1. Umetniški altarni prt s prebojno in položno tehniko, izdelan z zlato, modro, zeleno in rdečo bojo po Vurnikovem načrtu. Ta umetnina pride k Sv. Katarini nad Medvodami pri Ljubljani. 2. Dalmatika in mašni plašč v starejši formi; tudi po načrtu arhitekta Vurnika; oboje darilo bratov Kobli svojemu bratu primicijantu. 3. Velum za ljubljansko Marijanišče, in 4. pas za avbo za neko ljubljansko gospo. Gotovo pomenijo ta dela višek sodnih umetniških ročnih del na Slovenskem.

Enako pohvalo, kakor ročna dela, zaslužijo tudi risbe. Tudi risanje nam je predočevalo vse stopnje in vse vrste risarske in deloma slikarske tehnike. Od preprosto grupiranih skatljic za vžigalice, ki so nam v formi in barvi ponazorovale perspektivo in sen-

co, pa preko narodne ornamentike in preprostejših risb po naravi do risanja po živih modelih, koliko mnogovrstnosti v motivih in tehniki! Lepo so učinkovale posebej risbe z barvastimi kredami na tablah! Gojenke: Lou, Tigar, Lečnik in Donaj kažejo prav posebno spretnost in nadarjenost. Zelo lepe so bile tudi perorisbe in izdelki s tušou.

Cela razstava je pokazala visoko stopnjo, na kateri stoji zavod šolskih sester v Mariboru s svojo ljudsko in meščansko šolo in s svojim učiteljskim vplivom pa je razstava tudi močno vzgojno na prebivalstvo Maribora in posebej na obiskovalce razstave. Teh je bilo toliko, da so šolske sestre morale na občno zahtevo podaljšati to razstavo od prvotno nameranih tri dni še za cel teden.

Upamo, da so obiskali razstavo in naši učilni šolski faktorji, da bodo znali ceniti kulturno, vzgojno delo šolskih sester. Ako ne bi bil podan dokaz o upravičenosti in naravnosti potrebi šol naših šolskih sester, bi ga vsakomur podala ta razstava.

In v naši javnosti se dobe še ne strpeči, ki hočejo uničiti vzgledno, vzgojno in izobraževalno delo šolskih sester samo zato, ker v teh zavolih sloni vsa vzgoja na versko-nravnem temelju. Naši referenti v Ljubljani in Beogradu bodo pač tudi morali pogledati te uspehe, predno nasežejo strastnim sovražnikom versko-nravnega vzgoje. Ako imajo le trohico ljubezni do prave vzgoje in kulture ter do resničnega napredka našega naroda v naši državi, potem ne bo debato, ali je privatna šola naših šolskih sester upravičena in koristna, ali ne.

Prof. I. Vesenjak.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Beograd izgleda sedaj gleda političnega življenja precej žalostno. Večina poslancev se je že razkropila na počitnice po domovini. Že sam starosta Pašić se pripravlja na počitnice, seve, se bo pred zapustitvijo Beograda še pošteno najedel v družbi ministrov in vladinovec na državne stroške.

Minister saobračaja dr. V. Janković je vendarle zapustil svoj portfelj in je postal železniški minister Joca Jovanović.

G. minister Pucelj je izdelal (seve, njegovi referenti) načrt za kmetijski svet od 30 članov. 15 članov tega sveta bodo imenovali kmetijske organizacije, 15 pa ministrstvo.

Vladinovec sedaj skrbi najbolj, kdo bo postal kraljevi namestnik na Hrvatskem in v Ljubljani. Hrvatskim kandidatom se imenuje ognjevit centralist — demokrati poslanec Demetrovič. Da pa ne bi bili radikali prevedi zastopniki radi demokratiške kandidature na Hrvatskem, kandidira in spe za ljubljansko kraljevo namestništvo radikal — poslanik Ivan Hribar.

Demokratska stranka že zopet naznanja revizijo svojega programa in je v svrhu revizije že zbran poseben odbor. Demokratje bi najraje revizirali svoja dejanja, korita in žepi!

ITALIJA.

Italija preživlja težke notranje politične pretresljaje. Stavke in fašistski teror so na dnevnem redu. Vsem tem homatijam se je še pridružila vladna kriza, ki je bila skrajno opasna. Sedaj se je po dolgotrajnih pogajanjih posrečilo Bonomiju sestaviti novo vlado, ki je že tudi potrjena. V novi vladi so zastopani trije poslanci katoliške ljudske stranke, 3 poslanci socialistične stranke, 2 poslanci liberalne demokratiške stranke in dva iz reformne socialistične stranke. Fašisti in drugi narodni socialisti so novi vladi odrekli vsako pomoč in sodelovanje. Italijanski listi pišejo še precej ugodno o sestavi nove vlade, ker so v njej zastopani poslanci katoliške ljudske stranke, ki vsled svojega pozitivnega programa uživa splošno zaupanje vlade in ogromne večine italijanskega ljudstva.

RUMUNIJA.

Rumunskega kralja bodo z vso svečanostjo kronali kot vladarja sedmograških Rumunov na dan 27. de cembra. Svečanosti bodo baje prisostvovali: italijanski in španski kralj, predsednik francoske republike in zastopniki male entente.

Politična poročila.

p Regent ne odobrava postopanja vladnega bloka. Iz Beograda poročajo, da regent zopet odpušča v inozemstvo, ker ne soglašajo z vladno večino, ki je sprejela ustavo proti volji ogromne večine Hrvatov in Slovencev. To bo storil radi tega, da ne bi vzbudil sumu, da se osebnost strinja s postopanjem vladnih strank. Iz istega razloga je baje odpotoval tudi pred končnim glasovanjem v inozemstvo, da bi mu ne bilo treba prisostvovati sprejetju ustave. Moral se je pa radi boleznii svojega očeta, kralja Petra predčasno vrniti. Slučajno ravno v času, ko je bila debata o ustavi končana. Listi ugotavljajo, da je bil dr. Trumbić parkrat povabljen k regentu, s katerim se je razgovarjal o politični situaciji.

d Kdo je v Beogradu manifestiral za ustavo? V 103. številki zemljoradniškega glasila „Selo“ je objavil neki Stojilković zanimiv uvodnik, v katerem nam opisuje „prisrčne manifestacije beograjskega prebivalstva povodom sprejema ustave“. Stojilković piše: Včeraj na Vdov dan je bila sprejeta ustava kraljevine Srba, Hrvatov in Slovencev. Za pajčolan skrite gospe in gospodične v divnih toaletah, elegantnih čevljkah, luksurijskih klobukih, obložene s smaragdi in briljanti, parfimirane z najdragocnejšimi parfumi, razentega se sminkane in pudrane so v družbi gospodov v frakih, dekoriranih z raznimi „ordeni“, pridobljenimi „za zasluge napram domovini“. — peštra družba bankirjev, liferantov, čifutov in „zelenošev“ — najurilo na konstituante, da pozdravijo tiste, ki so glasovali „za“. Vsa ta družba je zaklicala Pašiću, ko se je pripeljal v avtomobilu, svoj gromki „Živeo! Živeo!“ Zavedala se je, da je s to ustavo zagarantirana manjšini pravica. Ta „Živeo“ pa je veljal pred vsem tej družbi sami, ki je misljala: „Živeo novi milijoni, nove koncesije!“ Dobra karakteristika toliko hvalisane „proslave“.

d Ustavne čestitke. Beograjska „Samouprava“ je objavila čestitke, ki jih je Pašić prejel povodom glasevanja o ustavi. Človek bi mislil, da se ve sebi ljudstvo nad delom sivolasega politika, toda temu ni tako. Iz Trebinja telegrafira načelnik mostarskega okruha, Vulović, a iz Skoplja: „Poličijski činovnici okruha skoplanskega šalju vam čestitanje na uspehu in donosenju Ustava a na srečo otažbine — Grubič, načelnik okruha“. Iz Radnjeva pozdravlja „velikega Srba“ Steva Zivković, iz Novoga Sada brzojavlja dr. Svinjar-Veličković v imenu radikalne organizacije. Nadalje čestita Pašiću v imenu niških čifutov Izak Beraha in „Nikolič“, Petrovič, fabrikant obuča iz Vranje. Pravijo, da je Pašić pričakoval sedaj, ko je končoveljavne ustvaril veliko Srbijo, pač večje število čestitk.

p Trdnost Pašičeve vlade. Vsi znaki kažejo, da se nahaja Pašičeva vlada v trenutni krizi. Večna ministrov namerava podati svojo demisijsko in Pašić jih pregovarja, na vse kriplje, da bi ostali vsaj tako dolgo v vladi, dokler se situacija, ki je po atentatu postala resna, ne razbistri. Minister za konstituante Marko Tričković se hoče umakniti radi opozicije v demokratskem in radikalnem klubu. General Hadžić je sprejel mesto vojnega ministra radi neurejenih razmer v oficirskem zboru le zelo nerad. Sedaj ko je ustava pod streho, misli oditi. Finančni minister Kumanudi ne uživa zaupanja niti v lastnem klubu. Radi tega je že parkrat izjavil željo, da odstopi. Velizar Janković, dr. Spaho in dr. Karamehmedović so že poprej demisionirali. Poštni minister Miletič in minister za agrarno reformo Nikola Uzunović nameravata istotako podati svoji ostavki, to pa radi nezadovoljstva, ki se proti njima širi v

vrstah vojvodinskih radikalov. Pašić je ministre prosil, da še naj z ostavkami počakajo. To mu je za enkrat uspelo in je kriza odstranjena. Pašić si želi sedaj sporazuma z Jugoslov. klubom in z zemljoradniki. Od teh pogajanj je odvisna usoda vlade. V parlamentarnih krogih govore, da bo Pašić podal na prvi seji zakonodajne skupščine svojo ostavko, ako bi se pokazalo, da je g. Protič sondiral teren za sestavo eventualne koalicijske vlade. V krogih, ki stoje g. Protiču zelo blizu, se govori, da bo poiskoval s sestavo vlade z radikali, hrvatskimi in slovenskimi parlamentarnimi klubi brez demokratov.

p Demokratska stranka, njeno sedanje stanje in njena bodočnost. To zanimivo vprašanje nam razvija v zadnjem „Beograjskem Dnevniku“ neki samostalni radikalec. Pisec članka nas vodi v svojih izvajanjih za kulise policajdemokratske stranke, nam prikazuje borbo med takozvanimi „liberali“ in „samostalci“, med Pribičevićem in Veljkovićem, med Hrvatini in Srbi. Zelo značilen odstavek omenjenega članka pa prinašamo v dobesedni preštavi. „Samostalni radikal“ piše: „Iz mojih obrazlogov je razvidna bodočnost te stranke: ona bo razpadla pri prvih volitvah in njeni pristaši bodo odšli na razne strani. Nasprotstva so v tej stranki tako velika, da ni sposobna za nobeno resno akcijo. Njena velika akcija obstoji v borbi med skupinami na korist ostalih strank, v tej borbi pa zmagajo z gotovostjo liberali. Nač vsi stranko stoji dober in pošten Ljuba Davidović, ki jo še za silo drži nad razburkano gladino naše notranje politike.“ — To je „bodočnost“ demokratske stranke. Pri prvih parlamentarnih volitvah bo razpadla, ker skupine, ki so se pod njenim okriljem združile, uvidevajo, da je medsebojna borba pod eno streho nemogoča. Spominjamo se, da so mariborski policajdemokrati ob priliki občinskih volitev v Mariboru izdali parolo: „Strank, ki ničesar ne pomenijo...“ Kmalu bomo govorili — vsi tisti, ki se ne priznavamo k policajdemokraciji — „Strandoci, ki ničesar ne pomeni, ne zaupajte!“ Slabi izgledi za naše „Jutrovec“!

p Klub muslimanov razpadel. Kurbegović je kot predsednik kluba muslimanov južne Srbije odstopil, ker je klub prenehal obstojati. Klub je štel 12 članov, od teh je vstopilo 8 v klub radikalcev, o štirih se še pa ne ve, kakšno stališče bodo zavzeli, toča domneva se, da bodo vstopili v demokratski klub.

Dnevne vesti.

d „Vladne ustave se veselijo tisti, ki žive od tujega dela, pred njo pa trepetajo tisti, ki delajo in proizvajajo. Toda prišel bo čas, ko se bo delavno ljudstvo osvobodilo svojih krvošesov in te ustave.“ („Selo“ od dne 3. julija v 1921. letu Gospodovem).

d Kdo se veseli nad ustavo? „Beograjski Dnevnik“ piše: „Po glasevanju o ustavi so ednesle telegrafске žice to veselo vesti po vseh krajih naše razširjene domovine — tako, kakor so za časa vojne raznašale vesti o naših zmagah. Celo Srbstvo se raduje, z njim vse Hrvatsvo, ki še ni zastrupljeno z madžaronstvom in avstrijskim kantstvom, istotako tudi vse Slovenstvo, ki še ni okuženo s klerikalizmom.“ — Zadnje občinske volitve so pokazale, da je skoraj vsa Slovenija „okužena“ s „klerikalizmom“.

d Ali vidite, kam gre Vaš denar? Listi poročajo, da je ministrski predsednik Pašić priredil na krovu donavske ladje veliko večerjo, na katero so povabljeni diplomatski zbor, člani vlade in gotovo število narodnih poslancev (iz vladnih strank, to je razumljivo! op. uredn.). Radovedni smo, kakšna bo „svotica“, ki jo bo ta večerja požrla. Davkoplačevalcem v tehtni premislek.

d Sadovi Pašičevega „sporazuma“ z muslimani. Zemljoradniški klub v Beogradu je prejel iz Sarajeva telegram sledeče vsebine: „Aga nas je vrgel iz hiše ter nam vzel vse pridelke. Prosimo, da intervenerate pri ministrstvu, da se odgodi, da bo vsaj letina pospravljena, ali kakor nam je lani kotarsko glavarstvo odredilo, do agrarne reforme. Prosimo, čim hitreje, ker propademo krivično.“

35 članov družine Knežavič, vas Do-lac, Sarajevo“. — To so sadovi Pašičeve mešetarije z muslimani. Uto-gim, ogoljufanim posestnikom odvze-majo turški bogatini zemljo, letino in vse imetje. Ta v nebo vpjajoč greh, s katerim so si umazali tudi samostojni „kmetje“ svoje prste, se bo brid-ko maščeval. Ljudstvo izpregleduje.

d Vsa policajdemokratska koritar-ska počost je razvidna iz pisave libe-ralnega časopisja o potrjenju ljubljans-kega župana Peseka. Policajdemo-kratski koritarji so iztuhtali za jav-nost novo podlo farbarijo, češ: Peska-se ne more predložiti v najvišje potr-jenje, ker so zanj glasovali tudi ko-munisti, ampak bo imenovan za ljublj-magistral kraljevski komisar, dose-da-ni magistratni ravnatelj Miljutin Zar-nik (seve, policajdemokrat). Zakaj to-liko napodlejše laži? Kaj je demokra-tom za komuniste, za državo itd., — njim je le za milijone, katere bi izgu-bili, ako bi zažupanoval nad Ljubljano Pesek. Agromerkur Zerjav se boji zo-petnega poloma, radi tega intrigira v Beogradu s komunisti, samo da ne bo potrjen Pesek in ne bo milijonskega kraha pri ljubljanskih demokratih. Fa-lotske mahinacije ljubljanske policaj-demokracije so samečasne in bode-potem obračun s to intrigantsko zale-go tem temeljitejši in podprt od vseh opozicijskih strank.

d Samostojni poslanci ne morejo svojega izdajalskega početja opravi-čiti, zato trdijo, da je vse laž, kar na-ši listi pišejo; ter psujejo po mesar-sko šnopsarski maniri našega odgo-vornega urednika in ga pozivajo naj-toži „Kmetijski list“, kojega odgovor-ni urednik je poslanec Kušar. To je korajža in junaštvo! Dokler ni bil Kušar odgovorni urednik, je bil isti „Kmetijski list“ radi lažnjivih poročil in obrekovanj nešteto krat obsojen, večkrat ko vsi drugi slovenski listi skupaj, sedaj pa krije z imuniteto Kušar lažnjivo pisavo „Kmet. lista“.

d Samostojneži — denuncijanti. Poslanci Samostojne stranke se trudi-dijo na vse načine, da se temeljito o-smesijo pred celo zbornico. Pri seji zbornice dne 30. t. m. je samostojni poslanec Majcen po poklicu mesar in gostilničar, med govorom dr. Trum-biča napravil medklie, da sta dva srb-ska kmečka poslanca pri prihodu regenta sedela ozir. jeden držal roke na hrbtu. Kljub temu, da je predsed-nik konstatiral, da so vsi poslanci stali, se je oglasil samostojni poslanec Majcen k besedi in z gromovitim glasom povdarjal, da jedea poslanec ni vstal, drugi pa da je držal roke na hrbtu. Pomilovalni nasmeh in kli-ci „denuncijacija“ je bil odgovor zbornice na nastop vreden solarčka v prvem razredu ljudske šole.

d Poslanec Drofenik je v seji zbornice v svojem „govoru“ nesram-no napadel duhovščino, imenoma gg. župnika Pavlič in Hohnjec. Gospoda župnika sta v izjavah z lastnoročni-mi podpis dokazala Drofeniku laž, a on se ima toliko poguma, da ostane naprej poslanec in laže na shodih in v „Kmetijskem listu“ naprej. Prista-si Samostojne so lahko ponosni na takega poslanca, kateri celo v zbor-nici laže, zavedajo se naj, da izvejo na shodih malo resnice od tega po-slanca.

d Na sokolskem izletu v Osijeku se je sprejela resolucija, v kateri napo-veduje Sokolstvo najostrejši boj kato-liškim škofom in orlovskim organi-zacijam. Sprejel se je tudi predlog, da je sokolskim društvom najstrožje pre-povedano vsako sodelovanje ali pris-ostvovanje pri verskih prireditvah ozir-obredih. Jasen dokaz, da je takozvana toleranca Sokolstva v verskem oziru le prazna fraza. Sokol je zaplaval popol-noma v prostozidarske vode.

d Za Svotozarja Pribičevića se je razvnel v „Beograjskem Dnevni-ku“ sam Krsta Ciovarič in razen te-ga prav nesramno napadel Stojana Protiča. Ciovarič poziva vlado, da naj-se hrvatsko uradništvo, prepojeno z-antisrbiskim in madžaronskim duhom, takoj nadomesti s srbiskimi uradniki, katerim naj vlada olajša z visokimi nagradami odgovorne službo. Na e-nak način naj bi se pričelo s „čiš-čenjem“ administrativnega „djubre-ta“ tudi v Vojvodinji. Gorje našim policajdemokratskim priganjačem v u-radniških sukunjah, ako bi Ciovarič izvedel, da so pisali: Skaberna, Fle-

re in Dimnik brošure, v katerih so proslavljali Habsburžane. Znano bi se zgodilo, da bi vlada pričela tudi v Sloveniji s čiščenjem. Da, da, Krsta Cicvaric je mogočena osebnost tam doli v Beogradu.

d Pevsko društvo „Obmejni zvon“ v St. Lju je liberalni kričač učitelj Sardoč zapeljal popolnoma v demokratsko vodo. Čestitamo nekaterim gospodom, katere smo smatrali dosej za resne in treznomisleče ter nepristranske, da se dajo komandirati od človeka, ki je za „Südmarkine“ judežove groše upeljal za vsenemškomišiča Svabo-privandrance zasebno šolo. Vsak količnik narodno čuteč človek bi se sramoval judeževih grošev. In jih sprejema „Zvonov“ pevodja od svabskih naseljencev, a „Taborov“ dopisnik Sardoč jih je še celo vesel! „Südmarka“ objavlja v svojih poročilih, da ona s svojim denarjem vzdržuje v svojih naselbinah v Jugoslaviji tebeja za naseljence. In „Taborov“ dopisnik, veliki demokrat Sardoč je udeležen teh „Südmarkinih“ tečajnih podpor. Taki ljudje nas ne bodo učili ne narodne zavesti, še manj pa kaj družega!

d Občinski lov male obmejne občine Plavč je zdrazil ptujski Hutter, kot lastnik „Strassenhofa“ za 4.200 K. Znani Pascolo ni smel licitirati, ker mu je vlada kljub dr. Kodermanovi intervenciji odvzela iz gotovih vzrokov lovsko pravico.

d Nemški advokat zavaja prebivalstvo apaške kotline k protidržavnemu postopanju. V 94. številki časnika „Deutsche Grenzwehr“ je objavil dr. Hanns König, odvetnik v Murecku, obvestilo, da se zamorejo prebivalci občin apaške kotline posluževati zemljiških knjig pri cmureški in radgonski sodnji. Kupne pogodbe itd. lahko baje tudi ustanovljajo v Cmureku in Radgoni, ker si ljudje na ta način prihranijo dolgo pot k Sv. Lenartu v Sl. gor. Opozorjamo merodajne oblasti na to nesramno izzivanje nemškega odvetnika.

d Mladinsko gibanje. Malokdaj se sliši kaj o našem gibanju pri Sv. Miklavžu pri Ormožu. Vendar se je i naša mladina enkrat zbudila iz svojega spanja. Skoraj pred letom dni se je ustanovilo društvo Orel, ki vključuje velika neugodnostim dobro napreduje. A tudi Sokol, ki je baje že takrat nameraval delati sitnosti, ni pozabil na nas. Napravil je iz bližnjih krajev dne 2. t. m. svoj mogočen polet k nam. Gotovo se je nadejal največjih ugodnosti, a tudi on je to pot izkupil. Privič je bilo vreme silno neugodno, drugič pa se je naše učiteljstvo, vse divje za sokolsko idejo, na domačem ljudstvu presneto varalo. Mislilo namreč je, da bo to kar drlo za njimi; a kako presenečenje! Le majhno število jim je šedito. Vsa čast našemu zavednemu ljudstvu, ki se ne da kar tako premočiti. Ti naši gostje so pa imeli i orožnike s seboj, menda za telesno — stražo; žalostno, če si ne upajo brez te med svet. Ob prihodu jih je pozdravil g. učitelj P., ter jih je v napiljenem govoru proslavil kot „edine“ re-

šitelje domovine in „dobrodošle“ v našem kraju. Gotovo sanja g. učitelj o porodu mladega Sokola, a mislimo, da pri nas ne bo žel veliko uspehov. Tega in njegovo gospo si bo ljudstvo dobro obdržalo v spominu. V prehranjevalnem oziru so krščansko misleči naši kmetje dobri, a povračujejo jim s tem. V želi vsiljujeja njih deci sokolsko limno, sta ji baje zapovedala prinesiti za to njihovo slavnost jaje in rož ter jo n govorila, da se slavnosti udeleži. Toda ni se jima obneslo. Zapolnita naj si pa, da je šola narodna, ne pa stranfarska. Dobiček je bil namenjen za naše siromašne šolske otroke. To bi bilo sicer hvalevredno; vendar pa bi radi vedeli, koliko vam je ostalo in kdaj bo dobila deca to podporo. **Fante miklavževski**, vi pa le pogumno naprej za orlovsko idejo!

d Pevska zveza. Vsled nenadnih zaprek smo morali prestaviti pevsko prireditev za en mesec in sicer na 28. avgusta. Spored in vsa druga določila ostanejo v veljavi kot je bilo objavljeno po okrajnicah. Vse podrobnosti, kot skupna kosila, pošiljatev nakaznic itd., uredimo v kratkem in vsem zborom pravočasno sporočimo. Za posebna navodila, nasvete in note se obrnite naravnost na Pevsko zvezo, Ljubljana, Ljudski dom.

d Iz orglarske šole v Celju. Zrelotni izpit na celjski orglarski šoli se vrši v sredo, dne 13. julija 1921. Ob 8. uri zjutraj sv. maša, nato produkcija gojencev. Prijatelji glasbe se uljudno vabijo.

d Ruška koč. Vidov dan so slavili mnogoštevilno zbrani turisti pri Ruški koči na ta način, da so kurili na primernem prostoru velikanski kres. Pri tej priliki so nabrali za ruško koč 288 K, za kar se toplo zahvaljuje SPD.

d Odkritje spomenikov naših velikih gledaliških igralcev-umetnikov Borštnika in Verovška se je ob ogromni udeležbi ljudstva vršilo dne 3. julija t. l. v okusno okrašenem vestibulu ljubljanskega opernega gledališča.

d Obrtniki, pozor! Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug je sklicala občni zbor za vse štajerske, prekmurske in koroške obrtnike na soboto, dne 9. julija ob 7. uri zvečer v mesto Slovenska Bistrica v prostorih tamošnje vojaške kantine. Izkaznice za polovično vožnjo se dobe v Mariboru v brivnici Franca Novak na Aleksandrovi cesti, v Braslovčah pri Drago Korošec, v Brežicah pri Josipu Holy, v Laškem pri Blažu Zupanc, v Ljutomeru pri Janku Horvat, v Ptuj pri zadrugi čevljarjev in krojačev, v Središču pri Jakobu Zadravec, v Sl. Gradcu pri Jakobu Vrečko, v Smarju pri zadrugi rokodelskih obrti in v Soštanju pri Jakobu Volk. Za prenočišča je preskrbljeno.

d Trgovce, obrtnike, zadruge in zasebnike, ki imajo shranjene tovarne liste o poslanem ali dobljenem blagu opozarjamo, da je SLS ustanovila za svoje somišljenike pisarno, v kateri posebni strokovnjak kontrolira tovarne liste v svrhu reklamacij previsoko zaračunane tovarnine. Te dni je ta strokovnjak izračunal, da je južna železnica nekemu trgovcu pri enem

vagonu blaga računala in si dala plačati 480 K tovarnine preveč, t. je nad tarifom. Železnica mora to svoto trgovcu povrniti. Vse to napravi pisarna SLS za naše ljudi, treba je samo doposlati tovarne liste. Reklamacije so veljavne pri tovarnih listih za leto dni nazaj. Kdor ima torej shranjene tovarne liste, ki niso stari več kot eno leto, naj jih takoj pošlje: Pisarni Slovenske ljudske stranke v Mariboru, Cirilova tiskarna.

d Južna železnica. Generalno ravnanje južne železnice poroča, da je 99.000 delnic v rokah Italije, 68.000 v rokah Avstrije, ostanek pa v posesti drugih držav.

d Za odpravo cerkvenih praznikov. Praški listi poročajo, da je zveza čeških uradniških društev predložila vladi spomenico, v kateri zahtevajo, da se proglasi 6. juli, spominski dan razkolnika Jana Husa, kot državni praznik, ter da se odpravijo vsi cerkveni prazniki, kot nadomestilo pa zahtevajo podaljšanje dopustov. Ta zahteva je naravnost nesmiselna, kajti za slučaj, ako se ji ugodni, bi prišlo delavstvo in bi zahtevalo, da se mu dovoli za odpadle cerkvene praznike večmesečni dopusti, v tej dobi bi pa počivalo vse delo v rudnikih, tovarnah in drugih obratih. Kako bi neki izgledalo, ako bi n. pr. delavec nepretrgoma in brez odpočitka delal skozi 8 mesecev, a 4 mesece na leto bi pa brez dela pohajkoval. Zopet nov dokaz, kam človeka dovede brezverska zablada.

d Stavka rudarjev v Angliji — končana. Stavka rudarjev v Angliji, ki je trajala mnogo tednov, in ki je bila sploh največja, kolikor jih pozna zgodovina, je končana, kajti dosežen je sporazum med delavstvom na eni ter med delodajalci in državo na drugi strani. Po zatrdilu vodilnih angleških državnikov se ceni škoda, ki jo je Angliji povzročila ta stavka, na več kot tri milijarde. Globoko segajoč je bil spor med delavstvom in podjetniki rudnikov in vsa znamenja so kazala, da utegne postati ta stavka usodepolna katastrofa za celo mogočno Anglijo. Kot neposredni vzrok stavke je bil sklep rudniških podjetnikov, da so rudarjem znižali mezde na predvojni stopnjo, kar je povzročilo, da je postala ta stavka tako ostra, kot menda nikdar v svetovni zgodovini. Znameniti angleški državnik Lloyd Georges je rekel v svojem govoru v spodnji zbornici, da so pridobitve, katere so dosegli delavci v tem gigantskem boju, največje, ki jih je sploh kdaj doseglo delavstvo, ker je doseglo soudeležbo na dobičku premogovnikov. Delavstvo je doseglo 20% zvišanje minimalne plače, kakor je znašala pred vojno ter vrhovega 83% kosmatega dobička. Država pa bo prispevala za sklad rudarjev letno 10 milijonov funtov šterlingov. V vseh angleških rudnikih se je zopet pričelo delo dne 4. julija t. l. V tem boju je angleško delavstvo dokazalo tako moč svoje organizacije, da se ji je morala ukloniti vsaka sila. Istočasno vojne tudi ameriško delavstvo sličen boj in ta boj čaka

vse delavstvo v vseh evropskih državah, kar ni dvoma, da bo kapitalizem skušal znižati po vseh ostalih evropskih državah meze delavstva in se skušal okoristiti na njegov račun.

d Lenjin v Canossi. Iz Moskve so došla poročila, da se je podal sam Lenjin na daljši porazgovor s patrijarhom Tibbonom. Cilj tega razgovora je bil: pridobitev cerkvenih dostojanstvenikov za podkrepitev sedanjega ruskega režima. Sovjetska vlada je že izdala nalog, da se vrnejo zopet cerkvi vsi zaplenjeni samostani s posestvi vred. Tako v Rusiji sedaj, ko so boljševiki samodržci prišli do spoznanja, da brez cerkve ne gre tudi v sovjetskem rajnu ne!

d Versko gibanje v Rusiji. Ruska brzojavna agencija javlja iz Petrograda, da se po vsej Rusiji čim pogosteje prireja verske manifestacije. Nedavno so uprizorili velike procesije s sliko Matere božje. Boljševiki so radi verskih manifestacij ruskega naroda zelo vznemirjeni, kar je razvidno iz pisave komunističnega časopisja.

d Naša krona pada dalje. Iz Curiha javljajo, da so zaključni tečaji na borzi izkazali padec jugosl. krona na 38 centimov.

d Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 146.40 do 147 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 22% do 23, za 100 nemških mark 20% do 210, za 100 čehoslovaških kron pa 205 do 206 in za 100 laških lir 732 do 735 jugoslovanskih kron.

Iz Maribora.

d Voglar meče »Orla« na cesto. Mariborski »Orla« ima skupno z društvom »Katoliških rokodelskih pomočnikov« že dolgo vrsto let v zakupu dvorano nad Rožančevo gostilno na Rotovškem trgu. V društvu se shajajo rokodelski pomočniki in vajenci ter imajo tam svoja strokovna in društvena predavanja. In te dni je predsednik stanovanjskega urada naznanil lastniku hiše g. Celigi ter g. Rožancu, da je »Orla« njegov lokal zasežen ter ga mora izprazniti. Proti temu nasilju najodločneje ugovarjamo. Voglar misli, da njegova drevesa rastejo do neba. — **Obracun pride!**

d Škopljenje ulic v Mariboru. Splošno ogorčenje vlada v Mariboru nad načinom, kako se škopijo ulice. Na Glavnem trgu n. pr. škopijo vsak dan še-le po 7. uri, ko je že vse meso razsekano na stojnicah. V prah spreminjeno gnusobo skadijo na meso, solato in druga živila, ki so na na Glavnem trgu na prodaj. Ali ne bi mogli škopljenje tako urediti, da bi se namesto Gosposke ulice škopilo Glavni trg že zjutraj ob 6. uri, a Gosposka ulica potem ob 7. uri? Seveda vladni komisar nima smisla, da bi to odredil. Vprašamo Vas, g. vladni komisar: Ali mora mariborsko prebivalstvo res požreti ves prah, ker ga daje po 7. uri vsega vreči na meso in druga živila?

d Jugosl. šah. savez namerava od 15. do 30. avgusta prirediti glavni šahovski turnir. Turnir se bo vršil ali na Bledu ali v Rogaski Slatini ali v Ljubljani. Darila bodo od 5000

Belo zlato.

Zgodba s Pohorja. — Napisal J. T. (Dalje.)

Močati duhi domačega žganja jo je imela spravlil k zavesti. Odrpila je oči in se prestrašeno dvignila.

„Gospodična, ležite z glavo navzdol, ako ste požrli preveč vode!“ ji je svetoval Andrej.

„Ne vem — slabo mi je!“ je rekla in voda ji je bruhnila iz ust.

Andrej ji je s rokami podprl glavo in potrpečljivo čakal.

Vse blede in onemogla mu je kar omahnila v naročje.

„Pijte!“ ji je ponudil. „Ako ne čutite več težav, vam bo žganje okreпча-to želodec!“

Dekle je naredilo požirek, potem pa se mu je naslonilo na roke in zaprla oči.

Mlada je bila, kakih 20 let ji je prisojal Andrej. Lice, sedaj blede kot stena, ji je bilo začrtano v čistem ovalu, svetli kostanjasti lasje so se ji v solnčnih žarkih lesketali kot rumeno zlato, mokra bela obleka se je tesno oklopala vitkega, polnega telesa.

Kmalu je odrpala velike rjave oči, ter ga boječe in vprašaje pogledala.

Spej fi je ponudil žganja, nato pa ji je rekel:

„Gospodična, ako se čutite dovoli močno, bi vam svetoval, da se koj postavite na noge in stopite po bregu! Mokri ste, utegnili bi se prehladiti! — Kje pa ste doma?“

„Pri Smrekarju, gori na hribu.“

Smrekar je bil najbogatejši kmet daleč naokoli. Cele planine so bile tu njegov last in denar je imel nad vse rad. Andrej je poznal osobnega in samozaveznega Smrekarja že od svojih otroških let. Od domače koč se je lepo videlo na nasprotni breg, kjer je stala lepa bela Smrekarjeva hiša, in mati mu je večkrat kazala: „Vidiš — Drejček — tamle je Smrekarjevo, od tam prihaja naš rod. Tvoj pračed se je pred davnim, davnim časom priženil semkaj na Gornikovo, pa tvoji vsi predniki so obubožali, niso bili sami krivi — tuji so sedaj na Gornikovem, mi pa smo bajtarji!“

Kolikokrat je mali Drejček sanjavo zrl tja k bogatemu Smrekarju, in srce ga je vleklo na dom njegovih pra-

dedov. Pa če je srečal ob nedeljah g. Smrekarja pri cerkvi, se mu je vselej boječe izognil. Bal se je črnobradatega moža, ki je izpod košatih, nasršeni obrvi jezno in prezirljivo gledal na vse ljudi.

O Smrekarju so pravili, da je zaljubljen v denar, pa tudi zaljubljen v svoja dva otroka, Janeza in Anico — posebno na Janeza da veliko drži, je čul Andrej, in da ima brihtni Janez svojega nasršenega očeta popolnoma v žepu.

Zamišljen je gledal Andrej mlado Smrekarjevo hčer, ki je vstala in si sramežljivo popravljala mokro obleko. Kajti da je bila neznanka Smrekarjeva hči, c tem za izkušenega Andreja ni bilo nobenega dvoma. Nežna postava, bele roke, bogata obleka, vse to je pričalo o skrbni vzgoji in o bogastvu.

„Sam bodete težko prišli domov!“ ji je dejal. „Ako dovolite, vas spremeljam!“

Hvaločno ga je pogledala in stopila sta po strmem bregu navzgor.

Pa slaba je bila in ko sta prišla z ozke steze na vozno cesto, ji je ponudil roko.

Počasi sta hodila, dobro uro sta porabila za pot, ki bi jo sicer naredila v pol uri. — — —

Med potom sta malo govorila. Povedal ji je, kdo da je in da je prišel pogledat k sestri in v domači kraj in zvedel je od nje, da je bila pri sosedu na drugem bregu in da se je zamudila, zato si je izbrala krajšo pot čez sotesko, kjer se je pa ponesrečila.

„Brez vas bi bila še utonila! Resili ste mi življenje! Kako vam naj li bom hvaležna?“

„Storil sem svojo dolžnost in stvar je prava malenkost! Le to glejte, da se ne prehladite!“

Stari Smrekar, visoko zrastel in plečast mož, sivih las, temne brade in osornih, pa bistrih, pametnih oči, je zavzet gledal mokri par.

„Za božjo voljo, kaj se pa je zgodelo —?“

Anica mu je hotela pripovedovati svoj doživljaj, pa Andrej ji je segel v besedo. Predstavil se je Smrekarju in rekel:

„Svetujem vam, da gospodično takoj spravite v posteljo! Premočila se je in treso se že!“

(Dalje prihod.)

kron do 1500 kron. Turnir bo gotovo zelo zanimiv in važen, ker si bodo na njem prvič merili moči igralci iz cele Jugoslavije. Najbrž se ga udeležijo tudi kdo iz Maribora, ozir. od tuk. Šalovskega krožka. Nadal'na poročila bodo prinašala tudi „Zagrebške Novosti“ v nedeljski izdaji.

d Slov. trgov. društvo v Mariboru opozarja svoje člane na redni mesečni sestanek v četrtek dne 7. julija t. i. ob 8. uri zvečer v restavraciji „Maribor“, ter pozivlje trgovske nastavljenke, ki so brez službe, da nemudoma javijo svoj naslov na imenovano društvo, ki jim bo po možnosti preskrbelo službe.

d Izlet trgovcev v Falo. Dne 10. t. m. priredi trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani izlet v Falo in sicer ob 5. uri zjutraj z vlakom. K temu izletu se pridruži tudi trgovstvo iz Celja in Maribora. Omenjeni gosp. trgovci (tudi z družino), koji se nameravajo tega izleta udeležiti, naj blagovolijo to do četrta, dne 7. t. m. gremiju javiti. Zajutrak bode v Fali, obed pa v Rušah.

d Mestno kopališče ostane do preklica tri dni v tednu odprto: ob četrkih, petkih in sobotah. Parna kopelj je v petkih ves dan za ženske, ostale dni pa za moške.

Orlovski vestnik.

o Revizija telovadnega odseka Orel Studenti pri Mariboru se vrši po napovedi O. Z. v torek, dne 12. t. m. — Pozivam vse brate telovadce in netelovadce, da se zberejo ob 7. uri zvečer v telovadnici! — Z. B., načelnik.

o Tel. odsek Orel Studenti pri Mariboru ima v nedeljo, dne 10. t. m. izlet k Ruški koči (Sv. Arah na Pohorju, 1250 m). Zbirališče na Kralja Petra trgu. Odhod ob 3. uri zjutraj proti streljišču. Okrog 8. ure sv. maša pri Sv. Arehu. Vračamo se v Ruše ter od tod z večernim vlakom v Maribor. — Bratje bližnjih odsekov, kakor tudi prijatelji naše organizacije iskreno vabljeni! — Izlet se vrši le ob lepem vremenu! — Bog živi! — Načelnik.

o Tel. odsek Orel Maribor. V soboto je od O. Z. napovedana revizija odseka. Pozivam vse brate telovadce in netelovadce, da se zberejo v oblačilnicah gimn. telovadnice ob pol 8. uri zvečer! — Predsednik.

o Orlovsko okrožje Maribor. Vse odseke pozivam, da nemudoma odgovorijo na okrožnico glede udeležbe na ptujskem taboru! — Okr. tajnik.

Dijaški vestnik.

Kat. abiturijenti in abiturijentije učiteljskih! Nad 100 katoliškomišlečih dijakov in dijakinj, visokošolcev, visokošolk ter bogoslovcev, združenih v počitniškem društvu mariborske podružnice „Slovenske dijaške zveze“ vam kliče ob prihodu med ljudstvo iskreni. Dobrodošli! Trdno smo prepričani, da se boste dobro zavedali svojega visokega poslanstva, da boste ne le dobri učitelji, temveč tudi dobri vzgojitelji vam izročenih otrok. Vemo, da kol dobro pedagogi ne boste rušili vezi med domom in šolo s tem, da bi

zaničevali in prezirali to, kar je večini staršev najdražje: katoliško vero. Zavedamo se, da boste morali veliko pretrpeti pred svojimi svobodnimi tovariši in tovarišicami zavoljo svojega prepričanja. Silili vas bodo v svoja protikatoliška društva, zaničevali vas bodo in vam grozili z najhujšim. Vi pa boste kljubovali kot skale, dobro vedoče, da niste v službi kake svobodomiselnne stranke, ampak katoliškega slovenskega ljudstva. Nad 100 katoliško mislečega dijaštva naše podružnice in vsi tisoči organiziranega jugoslovanskega krščansko mislečega dijaštva pa bodo zasledovali vaše delo, se veselili vaše kremenite značarnosti, vaših zmag nad terorjem protikatoliškega učiteljstva in protikatoliških strank. Če bi hotel pa ta teror pregati vaše moči, tedaj se bo kakor uravljive razpršilo nad 100 dijakov in dijakinj severnega dela bivše Štajerske med naše katoliško ljudstvo, ki stoji v ogromni večini za nami in desetstisoči se bodo dvignili za obrambo vaše svobode in vaših pravic.

Kavarna „Beograd“ ≈ dnevno koncert

Aleksandrova cesta, Maribor

Začetek ob 20. uri.

374

Dražbeni oklic.

Na podlagi sklepa okrajne sodnije v Mariboru odd. VI z dne 25. junija 1921 N e VII 807/21 bo dne 15. julija 1921 prostovoljna sodna dražba posestev:

1. VI. št. 181 k. o. Grajski marof, obstoječega iz parcele št. 154 hiša št. 20 stara, 13 nova, v Maistrovi ulici v Mariboru v izmeri 6 a 94 m² in v cenilni vrednosti K 453.281.88 in vl. št. 175 k. o. Grajski marof, obstoječega iz parcele št. 73/46 v izmeri 69 m², travnik, in parc. št. 70/5 v izmeri 940 m², njiva, skupaj v cenilni vrednosti K 30.270, skupaj v cenilni vrednosti K 483.551.88.

2. VI. št. 256 k. o. Sv. Magdalena, obstoječega iz parc. št. 231 stavbišče, hiša in gospodarsko poslopje št. 19 v Stritarjevi ulici, v izmeri 434 m², in parc. št. 173/7, njiva, v izmeri 470 m², in parc. 173/9, njiva, v izmeri 61 m² skupaj v cenilni vrednosti K 81.696.75.

Dražba posestva pod št. 1 se vrši na licu mesta v Maistrovi ulici št. 13 ob 9. uri in dražba posestva pod št. 2 na licu mesta v Stritarjevi ulici št. 19 ob 15. uri. Izklicna cena je navedena cenilna vrednost, pod to ceno se ne prodaja.

Vsak ponudnik mora položiti pred začetkom dražbe v roke sodnega poverjenika varščino za posestvi pod št. 1 po K 48.360 in za posestvo pod št. 2 po K 8.170 v gotovini ali vložit knjižicah.

Dražbeni pogoji, zemljiškoknjižni izpiski in katastralni podatki so na vpogled v pisarni sodnega poverjenika v Mariboru, dne 4. julija 1921.

376 **Mihael Korber**, notar kot sodni poverjenik.

Dr. Franjo Lovrec

dosedaj odvetnik v Mariboru, se preseli in prevzame **dr. Lašičevo pisarno v Ormožu.**

Dr. Ferdo Lašič

dosedaj odvetnik v Ormožu, se je preselil in prevzel **dr. Lovrecovo pisarno v Mariboru, Slovenska ulica št. 12.** 377

4 milijone kron

zadene v najsrečnejšem slučaju igralec v drugem kolu državne razredne loterije.

Zrebanje se vrši v prvem razredu **15. in 16. julija 1921.**

Cene srečkam v prvem razredu: cela srečka 48 din., polovica 24 din., četrtnina 12 din., osminka 6 din. Srečke prodaja 380

Zadružna gospodarska banka d. d. podružnica Maribor
Koroška cesta 1., I. nadstropje.

MALINOVEC

sladek, dobite po pošti od 3 do 40 kg, po železnici od 20 kg naprej. Izdeluje se trojna kakovost: B po 34 K, GI po 48 K, Gs po 52 K za 1 kg. Zadnji malinovec (Gs) je najbolj gost. Ljubijo ga kavarne in gostilne. Za pristnost in izbornost jamči zdravim in bolnim odjemalcem.

Industrija sadnih izdelkov v Selnici
ob Dravi 315

Prvovrstni trapistovski

S I R

se dobiva pri **Matija Lahu, Maribor,**
Glavni trg. 1-5 373

V prvovrstni kavarni Maribora se sprejme resna in marljiva **blagajničarka**

z dobrimi pogoji v stalno službo. Ponudbe s sliko in življenjepisom na upravo „Straže“. 375

Dobrega konja za delo prodaja K. Worsche, trgovec, Maribor, Gosposka ulica. 1-2 379

Volčji psi 14 dni stari, 8 po številu, odda Josip Hornický, velepos, Št. Ilj v Slov. gor. 2-3 356

Iz češkoslovaške

tkalnice ravnokar došlo: Posteljina, lepo pisana 76 cm široka 1 m 36 K, 120 cm široka 1 m 68 K. Inlet, roza 120 cm širok 1 m 78 K. Platno domače pristno, za ruže ali priče široko 148 cm, 1 m 130 K. Namizni prt, beli in barvani, z in brez franž, široki in dolgi 150 cm 1 komad 150 do 200 K. Enaki prt 150 cm široki, 200 cm dolgi 1 komad 200 do 280 K, lanene brisače po različnih cenah. Ena jedilna lanena garnitura kot: 1 namizni prt in 6 servijetov v različnih cenah. Ena slamjača pristna 130 K, 1 cajghlače 140 K, do 260 K, ženske nogavice par 20 do 45 K, Obleke za dečke od 3 do 9 let 240 do 380 K. 1 tridelna žimnica (matraca) z atrikom 960 K. 1 žimnata podlaga (Drahteinsatz) 365 K. V zalogi večja izbira hlačevin, plavotiska, belega platna itd. Vsa kovrstna vrvi, kot za cerkv. zvonove, splave (flose), seno, dvigala in perilo, konjske stange in ujzde pri

Alojzij Golušek, Maribor,
Glavni trg št. 6. 318

Pohišto, raznovrstno, kot postelje, omare, mize in postelje se prodajo zelo poceni. Vpraša se v gostilni na Glavnem trgu št. 5 v Mariboru. 2-2 368

Ne vržite v stran nobene znamke! Kupim po najvišji ceni vse stare jugoslovanske znamke, ki so nalepljene na vaših pismih. Rudolf Kokošinek, Maribor, Cankarjeva ul. 1. 5-3† 353

Gospodična se sprejme kot vzgojiteljica k 3 deklicam. Ročna dela, slovenščina, nemščina, dobra vzgoja. Nastop meseca septembra. Naslov iz prijaznosti v upravištvu. 3-3 365

Šofer bolj prišten, izurjen mehanik za tovarne in osebne avtomobile, išče službe v Mariboru ali v bližnji okolici. Nastop takoj. Naslov pove A. Koštomaj, gostilna, Maribor, Prečna ulica. 1-2 378

Starorenomirana tvrdka **Alojzij Zoratti** cerkveni pozlatar, specialist v restavriranju oltarjev, kipov, umetnin itd. se priporoča č. duhovščini za naročila. Mojstersko delo. Zmerne cene. Skladišča poljskih križev in 6-10s razpel. 254 **MARIBOR, Strösmajerjeva 3.**

LIVARNA

ZA **ZVONOVE IN KOVINE**
POPREJ DENZELA SINOV

MARIBOR: KOPALIŠKA ULICA 9
je zopet v obratu!

CERKVENE ZVONOVE izdeluje surave litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.)

UMETNA LIVARNA
RELIEFI, CERKVENI SVETILNIKI

Vsa oprema za žgalnice, kletarstva, pivovarno, opremo za plin in vodovod, opremo za cevi, pipe za pivo, uteži iz moderne fastnega izdelka. Popravljalnica za brizgalno itd.

15† **Inž. J. & H. Bühl.** 150

Velika zaloga UR vsakovrstnih
in verižic, prstanov, uhanov, ter jedilnega orodja itd. 3-7†

Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujemo točno in po ceni
Lovro Stojec, urar, Maribor, Jurčičeva ul. 8 (Edmund Schmidgasse). 31†

ZAHVALA.

Ob priliki nenadomestljive izgube našega nad vse ljubljeneega soproga, očeta itd. gospoda

Jožefa Rebernik

posestnika na Ribnici na Pohorju

nam je došlo tolikor izrazov srčnega sočutja, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakemu posamezniku. Predvsem se zahvaljujemo častiti duhovščini, vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, kateri so se pogreba udeležili in nam lajšali našo neizmerne bole. Bog jim plati! Rajnege pa priporočamo v molitev in blag spomin. Ribnica na Pohorju, dne 3. julija 1921.

372 **Ida,** žena, **Pepca,** hčerka.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica št. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poročstvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 84 Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbišcih na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.